Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

15. september 2016 *

Konkurents — Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine — Konsolideeritud reaalajas andmevoogude üleilmne turg — Otsus, millega muudetakse turgu valitseva ettevõtja võetud kohustused siduvaks — Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikkel 9

Kohtuasjas T-76/14,

Morningstar, Inc., asukoht Chicago, Illinois (Ameerika Ühendriigid), esindajad: *solicitor* S. Kinsella, *solicitor* K. Daly, *solicitor* P. Harrison ja advokaat M. Abenhaïm,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castilla Contreras, A. Dawes ja F. Ronkes Agerbeek,

kostja,

keda toetavad

Thomson Reuters Corp., asukoht Toronto (Kanada),

ja

Reuters Ltd, asukoht London (Ühendkuningriik),

esindajad: *solicitor* A. Nourry, *solicitor* G. Olsen ja *solicitor* C. Ghosh,

menetlusse astujad,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 20. detsembri 2012. aasta otsus C(2012) 9635, mis käsitleb ELTL artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohast menetlust (juhtum COMP/D2/39.654 – Reuters Instrument Codes (RIC-koodid)),

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: president D. Gratsias, kohtunikud M. Kancheva ja C. Wetter (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik L. Grzegorczyk,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 3. märtsil 2016 toimunud kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Euroopa Ühenduste Komisjon otsustas 30. oktoobril 2009 alustada menetlust Thomson Reuters Corporation'i ja teiste tema otsuse või kaudse kontrolli all olevate ettevõtjate, sealhulgas Reuters Limited (edaspidi „TR") suhtes seoses turgu valitseva seisundi eeldatava kuritarvitamisega konsolideeritud reaalajas andmevoogude üleilmsel turul.

2 Komisjon võttis 19. septembril 2011 nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 9 lõike 1 alusel vastu esialgse hinnangu, mille ta tegi TRile teatavaks 20. septembril 2011.

3 Esialgsest hinnangust nähtub, et TRil on turgu valitsev seisund konsolideeritud reaalajas andmevoogude turul. Ta võis olla oma turgu valitsevat seisundit kuritarvitanud teatavate Reuters Instrument Codes'ide (edaspidi „RIC-koodid") kasutamise piirangute kehtestamisega. RIC-koodid on TRi väljatöötatud lühikesed tähtedest ja numbritest koosnevad koodid, mis võimaldavad identifitseerida väärtpabereid ja nende kauplemiskohti.

4 TR keelab oma klientidel kasutada RIC-koode teiste teenuseosutajate konsolideeritud reaalajas andmevoogudest andmete otsimiseks ning takistab kolmandatel isikutel ja konkureerivatel teenusepakkujatel luua ja hooldada RIC-koode sisaldavaid vastavustabeleid, mis võimaldaks tema klientide süsteemidel koostoimimist teiste teenuseosutajate konsolideeritud reaalajas andmevoogudega. Komisjon jõudis esialgses hinnangus järeldusele, et selline tegevus loob andmevoogude teenuseosutaja vahetamisele märkimisväärsed tõkked ning kujutab endast valitseva seisundi kuritarvitamist ELTL artikli 102 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikli 54 tähenduses.

5 8. novembril 2011 esitas TR määruse nr 1/2003 artikli 9 lõike 1 alusel komisjonile ettepaneku kohustuste võtmiseks komisjoni esialgses hinnangus tõstatatud probleemide lahendamiseks.

6 Kohustuste võtmise ettepanekus pakkus TR muu hulgas:

— lubada oma klientidel sõlmida laiendatud RIC-koodi litsentsileping (edaspidi „ERL"). ERL võimaldab kliendil igakuise litsentsitasu eest kasutada RIC-koode konkureerivate teenuseosutajate konsolideeritud reaalajas andmevoogudest andmete otsimiseks ja vahetada selliselt välja üks või mitu oma rakendustest;

— anda teavet, mida on tema klientidel RIC-koodide ja konkureerivate teenuseosutajate koodisüsteemide vastavuse loomiseks vaja, et teenuseosutajat vahetada.

7 Komisjon avaldas 14. detsembril 2011 Euroopa Liidu Teatajas määruse nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 alusel teatise, milles esitati juhtumi ja kohustuste kokkuvõte ning paluti huvitatud kolmandaid isikuid esitada TRi ettepaneku kohta märkusi.

8 Komisjon teavitas 7. märtsil 2012 TRi märkustest, mille ta oli saanud huvitatud kolmandatelt isikutelt turu-uuringu teate avaldamise tulemusel.

9 Esitatud märkuste vastuseks esitas TR 27. juunil 2012 kohustuste muudetud ettepaneku. Peamised muudatused olid järgmised:

— ERL litsentsitasu vähendati;

— ERL litsentsitasu struktuur ei olnud enam seotud TRi konsolideeritud reaalajas andmevoogude suhtes kehtivate võimalike hinnaalandustega. Samuti muudeti see lihtsamaks ja läbipaistvamaks;

— ERLi oli võimalik üleilmselt kasutada klientidel, kes tegelevad Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) reaalse äritegevusega;

— ERL hõlmas ühe allikaga börsiväliselt kaubeldavate instrumentide RIC-koode teabeallika nõusolekul (välja arvatud juhul, kui TR on teenuseosutaja vahetamise hetkel ainus börsiväliseid instrumente puudutavate andmete pakkuja);

— ERL hõlmas serveripõhiste rakenduste kasutajaliideseid (ilma lisatasuta);

— lisaks esialgsele viieaastasele perioodile, mil ERLi oli võimalik kasutada, oli kliendil võimalik seda perioodi sümboolse litsentsitasu eest veel kahe aasta võrra pikendada;

— eraldi täiendav litsents antud juhul kolmandast isikust tootearendajate jaoks (edaspidi „TPDL“), et neil oleks võimalik luua vastavustabeleid, mis võimaldavad TRi klientidel hõlpsasti teenuseosutajat vahetada.

10 Komisjon algatas 12. juulil 2012 teise turuosaliste turu-uuringu ja avaldas muudetud kohustused vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 27 lõikele 4.

11 Komisjon teavitas 25. septembril 2012 TRi märkustest, mille ta sai huvitatud kolmandatelt isikutelt teise turu-uuringu teate avaldamise tulemusel.

12 7. novembril 2012 esitas TR kolmanda kohustuste paketi (edaspidi „lõplikud kohustused“), mis hõlmavad järgmisi sätteid:

— lõplike kohustuste lõike 7.1 tingimus sisaldab väljendi „kolmandast isikust tootearendaja“ muudetud määratlust, mis võimaldab kolmandast isikust tootearendajatel sõlmida kokkuleppeid konsolideeritud reaalajas andmevoogude muude teenuseosutajatega, et luua vastavustabeleid, mis võimaldavad TRi klientidel teenuseosutajat vahetada;

— kolmandast isikust tootearendajatel ei ole üksnes õigust vastavustabeleid „luua“, vaid neid ka „pidada“ (TPDLi lõikes 1.8 sisalduv tingimus);

— lõplikele kohustustele lisatud TPDL ei sisalda enam muudetud kohustustele lisatud TPDLi lõikes 3.5 sisalduvat tingimust. See tingimus sisaldas sätteid, mille kohaselt ei saanud kolmandast isikust tootearendaja „kinnitada, et tingimustele vastavate RIC-koodide kasutamine kolmandate isikute andmete otsimiseks on praktiline või teostatav kõikidel juhtudel või et see võib tekitada andmetervikluse probleeme või muid funktsionaalsuse probleeme“;

— lõplike kohustuste lõikes 3.2.8 ja TPDLi lõike 1.3 punktis c sisalduvad tingimused lubavad kolmandast isikust tootearendajatel ja muudel konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajatel teha koostööd vastavustabelite loomisel, pidamisel ja turustamisel;

— lõplike kohustuste lõikes 3.2.9 ning TPDLi lõike 1.3 punktis d ja lõikes 1.4 sisalduv tingimus parendab teabe taset, mida kolmandast isikust tootearendajad ja konsolideeritud reaalajas andmevoogude muud teenuseostuajad võivad vahetada. Sellest järeldub, et kolmandast isikust

tootearendajad võivad anda konsolideeritud reaalajas andmevoogude muudele teenuseosutajatele kirjeldavaid võrdlusandmeid RIC-koodide (kuid mitte RIC-koodide endi) kohta olukorras, kus kolmandast isikust tootearendaja ei ole suuteline looma konsolideeritud reaalajas andmevoogude konkureeriva teenuseosutaja koodisüsteemi vastavust.

13 TRi lõplikud kohustused nägid V lisas ette ka nende järelevalve eest vastutava sõltumatu isiku nimetamise. Tema ülesanne on teostada järelevalvet nendest kohustustest kinnipidamise üle ning esitada selle kohta komisjonile regulaarselt aruandeid ja vajaduse korral pakkuda talle meetmeid, et tagada nende kohustuste täitmine ning esitada aruanne lõplike kohustuste IV lisas ette nähtud vaidluste lahendamise tulemuste kohta.

14 Komisjon leidis, et need kohustused olid tema tõstatatud konkurentsiprobleemide lahendamiseks piisavad. Seetõttu võttis ta 20. detsembril 2012 määruse nr 1/2003 artikli 9 lõike 1 alusel vastu otsuse, mis käsitleb ELTL artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohast menetlust (juhtum COMP/D2/39.654 – Reuters Instrument Codes (RIC-koodid)) (ELT 2013, C 326, lk 4; edaspidi „vaidlustatud otsus“), mille kokkuvõte avaldati Euroopa Liidu Teatajas ja millega muudeti TRi pakutud kohustused siduvaks. Selles otsuses leidis komisjon neid kohustusi arvestades, et tal ei ole menetluse jätkamiseks enam alust.

Menetlus ja poolte nõuded

15 Hageja Morningstar Inc. esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 4. veebruaril 2014.

16 Komisjon esitas 16. mail 2014 kostja vastuse.

17 Repliik esitati Üldkohtu kantseleile 5. augustil 2014.

18 Üldkohus (kaheksas koda) palus 27. augusti 2014. aasta menetlust korraldava meetmena komisjonil esitada mittekonfidentsiaalses versioonis esialgne hinnang, mille ta oli käesolevas asjas teinud määruse nr 1/2003 artikli 9 lõike 1 alusel. Komisjon täitis selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.

19 Vasturepliik saabus Üldkohtu kantseleisse 16. oktoobril 2014.

20 Üldkohtu kaheksanda koja president rahuldas 21. oktoobri 2014. aasta määrusega TRi menetlusse astumise avalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 22. mail 2014.

21 TR esitas menetlusse astuja seisukohad 2. veebruaril 2015.

22 Poolte märkused TRi menetlusse astuja seisukohtade kohta saabusid Üldkohtu kantseleisse ettenähtud tähtaja jooksul.

23 Üldkohus (kaheksas koda) otsustas ettekandja-kohtuniku ettepanekul avada menetluse suulise osa ning palus komisjonil kodukorra artikli 89 lõike 3 punktis d ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames esitada mittekonfidentsiaalses versioonis 14. detsembri 2011. aasta ja 12. juuli 2012. aasta Euroopa Liidu Teatajas avaldatud uuringute vastused, mis saadi turul tegutsejatelt. Komisjon täitis selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.

24 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 3. märtsi 2016. aasta kohtuistungil.

25 Hageja palub Üldkohtul:

— tunnistada hagi vastuvõetavaks;

— tühistada vaidlustatud otsus tervikuna reaalajas andmevoogude teenuseosutajaid puudutavas osas või teda puudutavas osas;

— võtta kõik muud meetmed, mida Üldkohus vajalikuks peab;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

26 Komisjon ja menetlusse astuja paluvad Üldkohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Vastuvõetavus

27 Hageja väidab, et ta on õigus esitada käesolev hagi, kuna vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses. Vaidlustatud otsus, millega piiratakse tema võimalust sõlmida TRiga RIC-koode puudutav leping, puudutab teda otseselt, kuna see otsus välistab sõnaselgelt konsolideeritud reaalajas andmevoogude konkureerivad teenuseosutajad isikute hulgast, kes saavad litsentsilepingu sõlmida. Isikliku puutumuse küsimuses väidab ta, et ta osales aktiivselt haldusmenetluses, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud otsus. Lisaks kuulub ta haldusmenetluses osalenud isikute piiratud ja kindlaksmääratavasse ringi. Lisaks lubab vaidlustatud otsus tema peamise konkurendi äritegevust, mis mõjutab tema positsiooni asjaomasel turul.

28 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu ja väidab, et hagi on vastuvõetamatu, esitamata siiski formaalselt vastuvõetamatuse väidet kodukorra artikli 130 lõike 1 tähenduses.

29 Tuleb meenutada, et ELTL artikli 263 neljas lõik lubab isikul, kes ei ole akti adressaat, esitada selle vastu tühistamishagi juhul, kui see akt puudutab teda isiklikult ja otseselt.

30 Vastavalt kohtupraktikale tuleb hageja hagi esitamise õigust hinnata seoses tagajärgedega, mida vaidlustatud akt tekitab tema õiguslikule olukorrale seeläbi, et esiteks mõjutab vaidlustatud akt hagejat otseselt, kusjuures otsene puutumus eeldab, et asjaomane meede avaldab otsest mõju tema õiguslikule olukorrale ega jäta selle meetme adressaatidele, kes on kohustatud seda rakendama, mingit kaalutlusõigust, kuna akti rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid Euroopa Liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (kohtuotsused, 5.5.1998, Glencore Grain *vs.* komisjon, C-404/96 P, EU:C:1998:196, punkt 42, ja 24.3.1994, Air France *vs.* komisjon, T-3/93, EU:T:1994:36, punkt 80), ning teiseks mõjutab see akt teda isiklikult, see tähendab, et akt mõjutab hagejat tema eriliste omaduste tõttu või tema erilise olukorra tõttu, mis teda kõigi teiste isikute suhtes iseloomustab ja selle tõttu teistest eristab analoogiliselt selle otsuse adressaatidega (vt selle kohta kohtuotsus, 15.7.1963, Plaumann *vs.* komisjon, 25/62, EU:C:1963:17, punkt 223).

31 Käesolevas asjas, vastavalt määruse nr 1/2003 aartikli 9 lõikele 1 muudab vaidlustatud otsus TRi 7. novembri 2012. aasta lõplikud kohustused siduvaks. Nimelt analüüsis komisjon seoses RIC-koodidega TRi kehtestatud piirangute mõju ja järeldas, et need piirangud olid konkurentsile kahjulikud, kuna need takistasid TR-i klientidel teenuseosutajat vahetada ning selle tulemusel vähendasid konkurentside suutlikkust turule siseneda või pakkuda nende teenuste omadustel põhinevat konkurentsi. Lõplikud kohustused, mille eesmärk oli lihtsustada TRi klientidel minna üle konsolideeritud reaalajas andmevoogude konkureerivate teenuseosutajate juurde, välistasid sõnaselgelt nende konkureerivate teenuseosutajate võimaluse sõlmida ERL leping ja TPDL leping. Kuna vaidlustatud otsus piirab hageja võimalust selliseid lepinguid sõlmida, tekitab see tema õigusliku olukorra suhtes otseseid tagajärgi.

32 Mis puudutab küsimust, kas hageja on isiklikult puudutatud, siis tuleb märkida, et ta taotles koosolekute pidamist komisjoniga oma 5. märtsi ja 16. juuni 2010. aasta kirjas. Nende taotluste tulemusel korraldati esimene koosolek 27. juulil 2010. Pärast seda toimusid nii komisjoni kui ka hageja taotlusel muud koosolekud ja telefonivestlused ajavahemikus 2010–2012. Lisaks, komisjoni 18. aprilli 2012. aasta nõude alusel esitas hageja kõnealuste telefonivestluste ja koosolekute protokollide mittekonfidentsiaalse versiooni. Hageja vastas ka TRi pakutud kohustustele ja esitas oma märkused selle kohta telefonivestluste käigus, koosolekutel, e-kirjades ja komisjoni formaalsetele nõuetele esitatud vastustes.

33 Lisaks, kuigi hageja nimi ei esine sõnaselgelt vaidlustatud otsuses, nähtub haldusmenetlusest, mille tulemusel see otsus tehti, et komisjon võttis hageja tehtud märkusi arvesse.

34 Tuleb märkida, et hageja osales menetluses mitte ainult omal initsiatiivil, vaid ka komisjoni palvel, kes palus tal muu hulgas esitada oma märkused eri turuaspektide ja pakutud kohustuste kohta väljaspool määruse nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohaseid turu-uuringuid, milles hageja samuti koostööd tegi. Järelikult osales hageja aktiivselt menetluses. Kuigi pelk osalemine menetluses ei ole iseenesest piisav selle tõendamiseks, et vaidlustatud otsus puudutab hagejat isiklikult, on haldusmenetluses tema aktiivne osalemine siiski asjaolu, mida võetakse arvesse konkurentsialases kohtupraktikas, sealhulgas määruse nr 1/2003 artikli 9 kohaste kohustuste spetsiifilises valdkonnas, et et koos teiste eriomaste asjaoludega teha kindlaks, kas tema hagi on vastuvõetav (vt selle kohta analoogia alusel kohtuotsused, 28.1.1986, Cofaz jt *vs.* komisjon, 169/84, EU:C:1986:42, punktid 24 ja 25; 31.3.1998, Prantsusmaa jt *vs.* komisjon, nn Kali & Salz kohtuotsus, C-68/94 ja C-30/95, EU:C:1998:148, punktid 54–56, ning 3.4.2003, BaByliss *vs.* komisjon, T-114/02, EU:T:2003:100, punkt 95).

35 Sellega seoses, niisuguseks eriomaseks asjaoluks on antud juhul hageja positsiooni mõjutamine asjaomasel turul. Nimelt nähtub Üldkohtu toimikust, et hageja tegutseb sarnaselt TRiga konsolideeritud reaalajas andmevoogude turul, mida iseloomustab konkurentide piiratud arv ja kus TRil on turgu valitsev seisund. Sellest on võimalik järeldada, et TRi kui turgu valitseva ettevõtja piiravad meetmed, nagu need, mis olid komisjoni esialgse hindamise esemeks, võivad hageja tegevusele avaldada tuntavat negatiivset mõju.

36 Kõigest eeltoodust järeldub, et hageja on ka isiklikult puudutatud. Järelikult on käesolev hagi vastuvõetav.

Sisulised küsimused

37 Hagi põhjendamiseks esitab hageja neli väidet:

— esimene väide, et tehtud on ilmne hindamisviga, kuna komisjon kiitis heaks kohustused, mis ei lahenda konkurentsiküsimusi, millest ta TRi oma esialgses hinnangus teavitas;

— teine väide, et rikutud on määruse nr 1/2003 artikli 9 lõiget 1, kuna kiites heaks kohustused, mis ei lahenda konkurentsiküsimusi, ületas komisjon talle selle artikli alusel antud pädevust ja tegutses seega *ultra vires*;

— kolmas väide, et rikutud on proportsionaalsuse põhimõtet;

— neljas väide, et rikutud on põhjendamiskohustust, kuna komisjon ei selgitanud, kuidas lahendasid lõplikud kohustused tuvastatud konkurentsiküsimused.

38 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et määruse nr 1/2003 artiklist 9 nähtub, et kui komisjon kavatseb vastu võtta otsuse, milles nõutakse rikkumise lõpetamist, võib komisjon muuta siduvaks asjaomaste ettevõtjate pakutud kohustused, kui need lahendavad konkurentsiküsimused, mille komisjon tuvastas oma esialgses hinnangus.

39 Määruse nr 1/2003 artikliga 9 kehtestatud mehhanismi eesmärk on tagada liidus kehtivate konkurentsieeskirjade tõhus kohaldamine nende otsuste vastuvõtmise kaudu, mis muudavad siduvaks poolte pakutud kohustused, mida komisjon peab kohaseks tema tõstatatud konkurentsiprobleemide kiiremaks lahendamiseks rikkumise formaalse tuvastamise asemel. Nimetatud määruse artikkel 9 lähtub eelkõige menetlusökonoomia kaalutlustest ning võimaldab ettevõtjatel täielikult menetluses osaleda, pakkudes lahendusi, mis tunduvad neile kõige kohasemad ning sobivamad, et lahendada neid komisjoni tõstatatud küsimusi (kohtuotsus, 29.6.2010, komisjon *vs*. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punkt 35).

40 Selles kontekstis on komisjonil kohustuste aktsepteerimisel või nende tagasilükkamisel ulatuslik kaalutlusruum (kohtuotsus, 29.6.2010, komisjon *vs*. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punkt 94).

41 Veel tuleb meenutada, et kuna komisjon peab andma hinnangu, mille jaoks on vaja arvesse võtta hulganisti majanduslikke tegureid nagu tulevikku suunatud hinnang, et hinnata asjaomase ettevõtja pakutud kohustuste sobivust, on tal ka selles osas kaalutlusruum, mida Üldkohus peab oma kontrolli teostades arvestama. Järelikult ei või liidu kohus keeruliste majanduslike olukordade piiratud kontrolli käigus asendada komisjoni hinnangut oma hinnanguga (kohtuotsused, 29.6.2010, komisjon *vs*. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punkt 67, ja 11.9.2014, CB *vs*. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 46).

42 Kuid nagu Euroopa Kohus on korduvalt märkinud valdkondade nagu konkurentsiõigus kontekstis, kus tuleb anda keerukaid hinnanguid, ei tähenda komisjoni hindamisruum, et liidu kohus peaks hoiduma kontrollimast tõlgendust, mille see institutsioon on andnud majanduslikku laadi andmetele (kohtuotsused, 15.2.2005, komisjon *vs*. Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punkt 39; 10.7.2008, Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs*. Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 145, ja 11.9.2014, CB *vs*. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 46). Kohtupraktikas välja töötatud põhimõtete kohaselt ei pea liidu kohus kontrollima mitte üksnes esitatud tõendite sisulist õigsust, usaldusväärsust ja sidusust, vaid ka seda, kas need tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta, ja kas need tõendid toetavad järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud (vt kohtuotsused, 11.9.2014, CB *vs*. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika; 11.12.2013, Cisco Systems ja Messagenet *vs*. komisjon, T-79/12, EU:T:2013:635, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13.5.2015, Niki Luftfahrt *vs*. komisjon, T-162/10, EU:T:2015:283, punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika).

43 Samuti nähtub kohtupraktikast, et kuigi määruse nr 1/2003 artiklite 7 ja 9 alusel vastu võetud otsuste puhul kuulub kohaldamisele proportsionaalsuse põhimõte, on selle põhimõtte kohaldamine siiski erinev sõltuvalt sellest, kumba sätet kohaldatakse.

44 Need sätted vastavad nimelt erinevatele eesmärkidele. Määruse nr 1/2003 artikli 9 eesmärk on lahendada küsimused, mille komisjon tõstatas esialgses hinnangus, samas kui selle määruse artikli 7 eesmärk on tuvastatud rikkumise lõpetamine (kohtuotsus, 29.6.2010, komisjon *vs*. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punkt 46).

45 Järelikult seisneb kohustuste proportsionaalsuse puhul määruse nr 1/2003 artikli 9 alusel komisjoni läbiviidav kontroll selles, kas kohustused on „piisavad“ ja lahendavad „sobivalt“ tema küsimused, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, see tähendab küsimuste tõsidust, nende ulatust ja kolmandate isikute huve (kohtuotsus, 29.6.2010, komisjon *vs*. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punktid 41 ja 61).

46 Kõigest eeltoodust nähtub, et liidu kohtu kontroll piirdub selle kontrollimisega, kas komisjoni antud hinnang on ilmselgelt väär, kohaldades eespool punktides 40–45 meenutatud põhimõtteid.

Esimene väide, et tehtud on ilmne hindamisviga

47 Esimese väite raames kinnitab hageja, et lõplikud kohustused ei lõpeta ega piira märkimisväärselt tuvastatud kuritarvitust ega lahenda tõstatatud küsimusi. Vaidlustatud otsuses on seega hageja sõnul tehtud ilmne hindamisviga.

48 Hageja märgib, et nii ERLis sisalduv määratlus „nõuetele vastav klient“ kui ka TPDLis sisalduv määratlus „kolmandast isikust tootearendajad“ välistavad konkureerivad teenuseosutajad. Lisaks, kohustuste kohaselt ei saa konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajad nõuetele vastava litsentsisaaja nimel ise RIC-koode töödelda. Järelikult on äriühingutel, kellel nagu hagejal on konkureerivate teenuste osutamiseks vajalik võime, teadmised ja stiimulid, see otseselt takistatud. Kõnealuse litsentsilepingu tingimusi arvestades on litsentside andmine võimalik ainult klientidele, kes saavad kasutada RIC-koode, et töötada ise või kolmandast isikust tootearendaja vahendusel välja vahendid pääsemaks ligi teenustele, mis võivad konkureerida TRi pakutavate teenustega.

49 Sellega seoses leiab hageja esiteks, et konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajad ei ole võimelised TRi klientidele pakkuma teenuseosutaja vahetamise tõhusat teenust, kuna ERLi ja TPDLi litsentsitingimuste alt välja jäetuna ei saa nad pakkuda täielikult integreeritud konkureerivat teenust. Teiseks on tõenäosus, et kolmandast isikust tootearendajad koostavad vastavustabelid, teoreetiline ja äärmiselt väike. Kolmandaks on kõik teenuseosutaja vahetamise kulud TRi klientide kanda, isegi kui on ilmselgelt ebatõenäoline, et nad vahetavad teenuseosutajat sellise vahetuse kulu ja keerukuse tõttu, nende süsteemide ümberkorraldustööde ja lisaläbirääkimiste tõttu kolmandate isikutega, mis selleks vaja on, konsolideeritud reaalajas andmevoogude turu laadi ning kolmanda isiku vastavustabelite kasutamisega seotud kulu ja keerukuse tõttu. Neljandaks, TRi kliendid ei töötaks tõenäoliselt kolmanda isiku ega ka konkureeriva teenuseosutaja arendatud teisendusrakendusega, sest need programmid nõuavad suurt kiirust ja töökindlust. Kolmanda isiku poole pöördumine seaks seega ohtu koodide vastavuse terviklikkusele ja täpsusele. Seega oleks võimalik koostöö kolmandast isikust tootearendajaga vastavustabeli loomisel ebatõhus, kuna RIC-koodide kohta vajaliku teabe vahetamine ei ole võimalik. Viiendaks, põhjus, miks konsolideeritud reaalajas andmevoogude konkureerivad teenuseosutajad ei saa pakkuda võrdväärset teenust, on samuti seotud asjaoluga, et „ahel-RIC-koodid“ (viis pääseda instrumendirühmale ligi ühtset tunnust kasutades) on TRi pakutavate litsentside alt välja arvatud, kuigi pangad ja finantsasutused vajavad juurdepääsu ahel-RIC-koodidele, kuna see on üks peamine andmetele juurdepääsu võimaldav viis. Kuna kohustuste kohaselt on kättesaadavad kõige põhilisemad andmed, ei ole muul teenuseosutajal võimalik neid ahelaid taastada või luua nende vastavus ilma juurdepääsuta nende aluseks olevatele andmetele. Lõpuks, hageja märgib, et tema teada ei ole ükski TRi klient konsolideeritud reaalajas andmevoogude konkureeriva teenuseosutaja juurde üle läinud. Juhul kui suur hulk äriühinguid soovivad saada ja kasutada litsentse, oleks turul selle kohta tõendeid. Kuid hageja sõnul ei ole see nii, mistõttu ta kordab, nagu juba märgitud haldusmenetluses, et sellised teise teenuseosutaja juurde üleminekud on väga ebatõenäolised.

50 Komisjon väidab esiteks, et ERL, mille kohaselt on TRi klientidel lubatud kasutada RIC-koode, et otsida andmeid teiste teenuseosutajate andmevoogudes, ilma et nad oleksid kohustatud oma rakendused ümber kirjutada, on piisav lahendamaks tema tõstatatud küsimusi seoses piirangutega, mis puudutavad RIC-koodide kasutamist teenuseosutajat vahetamise korral. Teiseks leiab ta, et TPDL, mis võimaldab kolmandast isikust tootearendajal luua ja pidada RIC-koodide ja muude teenusosutajate koodisüsteemide vahelisi vastavustabeleid, on samuti piisav lahendamaks tema küsimusi seoses piirangutega, mis puudutavad RIC-koodide kasutamist nende tabelite loomiseks. Komisjon rõhutab näitena vastavalt ERLis ja TPDLis sisalduvaid eri tingimusi, mille eesmärk on lihtsustada teenuseosutaja vahetamist. Selles kontekstis mainib ta, et ERL antakse üleilmselt nõuetele vastavale kliendile, kui ta tegeleb EMPs reaalse äritegevusega, et ERL antakse püsivalt, tingimusel et nõuetele vastav klient

taotles ERLi viie aasta jooksul pärast selle kasutuselevõttu, et nõuetele vastav klient võib igal ajal suurendada või vähendada tingimustele vastavate RIC-koodide arvu vastavalt tema äritegevuse vajadustele ja et TR annab regulaarselt nõuetele vastavale kliendile tingimustele vastavate RIC-koodide kohta ajakohastatud teavet ja vastavusteavet, mis on vajalik nende aluseks olevate reaalajas turuandmete üheselt identifitseerimiseks.

51 Lõpuks, komisjon väidab, et ükski hageja esitatud argumentidest ei muuda järeldust, mille kohaselt on lõplikud kohustused küsimuste lahendamiseks piisavad.

52 Ta märgib sellega seoses, et konkurent võib luua partnerluse kolmandast isikust tootearendajaga, et pakkuda TRi klientidele teenuseosutaja vahetamise personaalset ja täielikult integreeritud teenust, et kuna TRi iga kliendi IT arhitektuur on üldjuhul talle eriomane, on vältimatu, et iga klient peab läbi viima ümberkorraldustööd ning seega kandma teatavad kulud, kui ta otsustab vahetada konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajat, et TRi põhikliendid on ülemaailmsed finantsasutused, kelle on teenuseosutaja vahetamiseks vajalik oskusteave ja rahalised vahendid, kui nad leiavad, et see on nende ärihuvides, et konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajate ja kolmandast isikust tootearendajate koostöö võib viia mastaabisäästuni, et ei ole mingit põhjust arvata, et kolmandast isikust tootearendajate koostatud vastavustabelid ei ole töökindlad või on aeglasemad võrreldes TRi teenuse kasutamisega ning et väited ahel-RIC-koodide kohta esitati esimest korda repliigis ning need ei tugine õiguslikele või faktilistele asjaoludele, mis on ilmsiks tulnud haldusmenetluses ja Üldkohtu menetluses ning et need tuleb seetõttu vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata ning igal juhul on need alusetud. Lõpuks, komisjon märgib, et kuna ERL ja TPLD võeti kasutusele alles 20. juunil 2013 ja teenuseosutaja vahetamine on keeruline ja aeganõudev protsess, siis ei ole üllatav, et see vahetus ei ole veel toimunud ühelt poolt nende litsentsilepingute kasutuselevõtmisest ja teiselt poolt hagiavalduse esitamise vahelisel ajal.

53 Mis puudutab kõigepealt ahel-RIC-koodde puudutava argumendi ja iga RIC-koodi kohta antavate kirjeldavate andmete piirangut puudutava argumendi vastuvõetavust, siis tuleb meelde tuletada, et Üldkohtu 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 44 lõike 1 punktist c koosmõjus artikli 48 lõikega 2 nähtub, et hagiavalduses tuleb märkida vaidluse ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest ning et menetluse käigus ei või esitada uusi väiteid, välja arvatud juhul, kui need tuginevad faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

54 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et väide või argument, millega on hagiavalduses varem otseselt või kaudselt esitatud väidet täiendatud ning mis on sellega tihedalt seotud, tuleb siiski tunnistada vastuvõetavaks (kohtuotsused, 19.9.2000, Dürbeck *vs.* komisjon, T-252/97, EU:T:2000:210, punkt 39, ja 30.9.2003, Cableuropa jt *vs.* komisjon, T-346/02 ja T-347/02, EU:T:2003:256, punkt 111).

55 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et vastupidi komisjoni väidetule täiendab see väide esimest väidet, nagu see on esitatud hagiavalduses, see tähendab väide, et lõplike kohustuste hindamisel on tehtud ilmne viga. Selles suhtes tuleb märkida, et hagiavaldus sisaldas pikki arutluskäike lõplike kohustuste mittesobivuse kohta. Seega, repliigi argumendid, millega seatakse kahtluse alla lõplike kohustuste piisavus komisjoni küsimuste lahendamiseks nende kohustuste lünkade tõttu, näiteks see, mis puudutab ahel-RIC-koode käsitleva reegli puudumist, on vastuvõetavad.

56 Edasi, mis puudutab esimese väite sisulist analüüsi, siis nagu juba meenutatud eespool punktis 41, piirdub Üldkohtu roll, arvestades kaalutlusruumi, mis on komisjonil pakutud kohustuste sobivuse kontrollimisel, selle kontrollimisega, et komisjon ei ole teinud ilmset hindamisviga. Täpsemalt tuleb kohtuliku kontrolli raames kindlaks teha, kas on leitud tasakaal esialgses hinnangus komisjoni tõstatatud küsimuste ja TRi pakutud kohustuste vahel, mis peavad – olgu meenutatud – lahendama piisavalt need küsimused.

57 Lisaks, selle otsuse seaduslikkuse kontroll, millega muudetakse kohustused siduvaks, tuleb läbi viia lähtuvalt komisjoni küsimustest ja mitte konkurentide nõuetest, mida nad kohustuste sisu osas väljendasid.

58 Järelikult on esialgses hinnangus komisjoni tõstatatud küsimuste seisukohalt oluline küsimus, kas kohustused on piisavad, et lahendada sobivalt need küsimused, mille eesmärk käesolevas asjas on muuta klientide jaoks lihtsamaks teenuseosutaja vahetamine.

59 Lisaks, asjaolu, et need küsimused oli võimalik lahendada TRi konkurentide litsentsilepingu tingimustesse lisamisega, nagu soovib hageja, ei tõenda iseenesest, et vaidlustatud otsuses on tehtud ilmne hindamisviga, ja asjaolu, et muud kohustused oleks ka võinud heaks kiita või et need oleks olnud konkurentsi jaoks soodsamad, ei saa viia otsuse tühistamiseni, kuna komisjon võis põhjendatult järeldada, et vaidlustatud otsuses kirjeldatud kohustused võimaldasid lahendada esialgses hinnangus tuvastatud küsimused.

60 Olgu meenutatud, et vaidlustatud otsusega rakendatakse rida kohustusi, mille pakkus välja TR, kelle tegevus tekitas konkurentsiküsimusi, ja et hageja leiab sisuliselt, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, muutes siduvaks kohustused, mis ei lahenda piisavalt neid küsimusi.

61 Hageja väide, mille kohaselt ei ole konkurendid võimelised pakkuma teenuseosutaja vahetamise tõhusat teenust, kuna nad ei saa pakkuda täielikult integreeritud teenust, sest nad on kõnealuste litsentsilepingute tingimuste alt välistatud, tuleb tagasi lükata.

62 Nimelt on oluline meenutada, et komisjoni tõstatatud küsimused puudutasid TRi poolt klientidele kehtestatud piiranguid ja kolmandate isikute suhtes ette nähtud takistust koostada erinevate koodide vahelisi vastavusi, mis põhjustasid seega olulisi takistusi teenuseosutaja vahetamisele. Komisjoni heakskiidetud kohustused keskenduvad seega peamiselt klintide võimalusele teenuseosutajat vahetada kas siis omal jõul või kolmandast isikust tootearendajaga koostööd tehes. Selles suhtes leidis komisjon, et konkurentsiküsimused on võimalik lahendada, nõudes TRilt tegevusega seotud lahendust mitte tema konkurentide, vaid tema klientide ja kolmandate isikute suhtes. Tõdemust, et kohustused keskenduvad eeskätt klientidele ja kolmandast isikust tootearendajatele, kinnitavad viimastele antud võimalused teha koostööd ja abistada vastastikku üksteist vastavustabelite loomisel TRi pakutavate litsentside abil. TRi kliendid võivad valida ka kolmandast isikust tootearendajad, kes on loonud partnerluse konkureerivate teenuseosutajatega, need partnerlused seisnevad koostöös vastavustabelite loomisel, tootmisel, ajakohastamisel, reklaamimisel ja nende müügijärgsel hooldusel. TRi klientidele pakutakse seega teenuseosutaja vahetamise eesmärgil eri võimalusi, olenemata sellest, kas need on nende infrastruktuurisisesed või -välised.

63 Seega, kiites heaks need kohustused, leidis komisjon, et tema tõstatatud küsimustele vastamiseks ei olnud vaja hõlmata TRi konkurente litsentsitingimustega. Lisaks, nagu nähtub vaidlustatud otsusest, leidis komisjon, et RIC-koodidele juurdepääsu andmine TRi konkurentidele läheb kaugemale sellest, mis on vajalik tema küsimustele vastamiseks. Eespool punktis 62 esitatud Üldkohtu tõdemusi arvestades ei teinud komisjon aga selles suhtes ilmset hindamisviga.

64 Samuti tuleb tagasi lükata argumendid, mille kohaselt tõenäosus, et kolmandast isikust tootearendaja loob vastavustabelid, mis hageja sõnul ei paku nõutavat töökindlust ja kiirust, kuna need on loonud kolmandad isikud, on väike ja teoreetiline.

65 Kuigi on tarbetu meelde tuletada, millised on vastavustabelite väljatöötamisel kolmandast isikust tootearendajate erinevad võimalused, mis suurendavad sellise koostamise tõenäosust, tuleb kinnitada, et seoses nende tabelite töökindluse ja kiiruse väidetava puudumisega ei esita hageja nende väidete kohta ühtegi konkreetset argumenti. Juba sel põhjusel on võimalik need tagasi lükata.

66 Lisaks, juhul kui klient nõuab töökindluse küsimuses tagatist, võivad kolmandast isikust tootearendaja ja konkureeriv teenuseosutaja kokku leppida, et sellele kliendile tagatis anda, võimalus, mida kohustustega ei ole välistatud vastavalt TPDLi lõike 1.3 punkti c alapunktis iii sisalduvale tingimusele. Seega on võimalik vastata kliendi võimalikele kartustele, kelle teenuseosutaja tulevase vahetamise kartuse võib hajutada. Lisaks, peale selle, et TRi kliendid võivad sõlmida ERLi, et vahetada konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajat kõikide oma rakenduste puhul, võivad nad vähemalt 12kuiseks ajavahemikuks valida osalise vahetuse. Niisugune osaline vahetamine võib võimaldada kliendil hinnata konkureeriva andmeallika töökindlust, käitades paralleelselt rakendusi, mis kasutavad TRi andmeallikat, ja muid rakendusi, mis kasutavad konkureerivat andmeallikat, võimalus, mis muudab kliendi jaoks teenuseosutaja vahetamise lihtsamaks.

67 Lisaks ei saa nõustuda ka argumendiga, mille kohaselt jäävad teenuseosutaja vahetamise kõik kulud TRi klientide kanda. Tuleb meenutada, et komisjoni küsimused puudutasid peamiselt TRi klientidele RIC-koodide kasutamisel kehtestatud piiranguid. Need piirangud keelasid neil RIC-koodide abil otsida andmeid konkureerivate teenuseosutajate andmevoogudest ja vastavustabelite abil. Kuna RIC-koodid on integreeritud klientide arvutirakendustesse, on juhul, kui kliendid soovivad teenuseosutajat vahetada, vaja need rakendused ümber kirjutada, kuna teenuseosutaja vahetus toob TRi kehtestatud piirangute tõttu *de facto* kaasa kasutatava sümbolisüsteemi muutmise. Klientide arvates on see rakenduste muutmise protsess aeganõudev ja kulukas. Nimelt nähtub komisjoni tehtud turu-uuringutest, mille järeldused sisalduvad esialgses hinnangus, et suur osa vahetuskuludest tuleneb koodide teisendamisest. Nende kulude suuruse kindlaksmääramine on mõnikord keeruline eelkõige seetõttu, et iga IT arhitektuur on kliendile eriomane. Kuid komisjon märkis oma esialgses hinnangus, et klientide puhul, kes tegid vahetuskulude põhjaliku hindamise, peeti neid kulusid üle jõu käivateks ja need võisid panna kliente teenuseosutaja vahetamisest loobuma. Vastuseks nendele küsimustele pakkus TR seega klientidele ja kolmandast isikust tootearendajatele võimalust luua RIC-koodide ja uue teenuseosutaja kasutatavate sümbolisüsteemi vahelisi vastavustabeleid, nii et rakenduste muutmine ei ole enam vajalik. Need kohustused võimaldasid seega parandada tõeliselt TRi klientide olukorda, kes ei seisnud enam silmitsi üle jõu käivate kuludega teenusosutaja vahetamisel, kui arvutirakenduste põhjalik muutmine ei ole enam vajalik. Kuigi vastavustabelite loomine kliendi poolt kas siis ettevõttesiseselt või kolmandast isikust tootearendaja abiga võib samuti kulusid tekitada, tuleb meelde tuletada, et kohustuste eesmärk ei ole kulusid täielikult kõrvaldada, vaid teha teenuseosutaja vahetamine teostavamaks mõistlike kuludega.

68 Veel tuleb nentida, et arvutisüsteemide ja -rakenduste muutmine võib igal juhul tekitada kulusid, mida klient peab kandma, arvestades eelkõige iga kliendi IT arhitektuuri spetsiifilisust. Lisaks, need kliendid on üldjuhul üleilmsed asutused või ettevõtjad ning neil on tõenäoliselt selliste kulude kandmiseks rahalised vahendid.

69 Sarnaselt komisjoniga tuleb ka tõdeda, et konsolideeritud reaalajas andmevoogude teenuseosutajate ja kolmandast isikust tootearendajate koostöö võib viia mastaabisäästuni. See sääst võib vähendada teenuseosutaja vahetamise kulusid, mis võib olla klientidele ja ka väikestele klientidele teenuseosutaja vahetamise lisastiimul.

70 Lõpuks, samuti ei ole põhjendatud argumendid, mis on seotud ahel-RIC-koode puudutavate andmete puudumise ja iga RIC-koodi kohta esitatud kirjeldavate andmete piirangutega, mis takistavad konkureerivatel teenuseosutajatel pakkuda võrdväärset teenust. Esiteks, sellega seoses tuleb märkida, et ilmneb, et haldusmenetluses ei tõstatanud hageja ega ükski kolmas isik vähimatki küsimust teatavate ahel-RIC-koodide välistamise kohta TRi pakutavate litsentside kohaldamisalast. Nimelt, ainsad ahel-RIC-koodid, mille kohta haldusmenetluses küsimusi tõstatati, on indeksid ning vastavalt lõplik kohustuste punktis 2.8 sisalduvale tingimusele ja ERLi lõikes 1.6 sisalduvale tingimusele on TR kohustatud andma andmeid indeksite kohta. Teiseks, toimikust nähtub, et põhjus, miks TRi antud andmed võivad mõnel juhul mitte sisaldada börsi antud mnemoonilist koodi, on see, et see kood ei ole ainus kindel viis identifitseerimaks instrumenti, viies selle allikani. Kuid suhteliselt lihtsad finantsinstrumendid nagu noteeritud väärtpaberid on identifitseeritavad kas kauplemisplatvormi,

välisvääringu ja ametliku koodi abil või kauplemisplatvormi, välisvääringu ja nende kirjelduse abil. TR on kohustatud esitama selle teabe ERLi omanikele vastavalt lõplike kohustuste lõikes 2.12 sisalduvale tingimusele. Nii on see ka keerulisemate finantsinstrumentide korral nagu börsiväliselt kaubeldavad finantsinstrumendid, mille kohta on TR kohustatud esitama börsi antud mnemoonilise koodi, kui see on ainus viis nende üheselt identifitseerimiseks.

71 Lisaks, välja arvatud eespool punktis 13 mainitud vaidluste lahendamise menetlus, kus kohustuste järelevalve eest vastutaval isikul on teatav roll, näeb lõplike kohustuste V lisa lõike 6 punkt f sõnaselgelt ette, et see isik aitab kaasa TRi poolt edastatud võrreldavat teavet puudutavate andmetaotlustega seotud lahkheli lahendamisele. Seega, kui börsi antud mnemooniline kood on tegelikult ainus viis, et identifitseerida üheselt nende aluseks olevate reaalajas turuandmed, on järelevalve eest vastutaval isikul võimalik sellest TRi teavitada.

72 Kokkuvõtteks, küsimusele, kas vaidlustatud otsuses hinnati TRi pakutud kohustusi põhjendatult komisjoni küsimusi lahendavaks, tuleb vastata jaatavalt. Väide, et otsus sisaldab ilmset hindamisviga, tuleb seega tagasi lükata.

73 Lisaks, mis puudutab hageja väidet, mille kohaselt kuni praeguse ajani ei ole toimunud ühtegi teenuseosutaja vahetust, mis näitab seega, et kohustused ei ole tõhusad, siis tuleb märkida, et komisjoni analüüs, nagu koondumiste kontrollimise menetluses, on tulevikku suunatud analüüs. Ta peab tegema otsuse, mis kujutab endast prognoosi ja milles ta peab hindama, kuidas käitub turg tulevikus, kui kohustusi hakatakse täitma. Nagu juba märgitud, ei ole komisjon teinud ilmset viga oma hinnangus, mille kohaselt on lõplikud kohustused sobivad tõstatatud küsimuste lahendamiseks. Olgu milline tahes vastus küsimusele, kas lõplikud kohustused on vahepeal avaldanud asjaomasel turul tegelikku mõju, ei muuda see tõdemust, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal olid need iseenesest piisavad, et kõrvaldada täheldatud konkurentsiprobleemid.

74 Sellega seoses tuleb märkida, et lõplikud kohustused, nagu komisjon need heaks kiitis, lihtsustavad teenuseosutaja vahetamist, kui TRi klient seda soovib. Kuid selline lihtsustamine ei tähenda, et klient tingimata vahetab teenuseosutajat, näiteks kui klient on rahul TRi pakutavate teenuste ja tingimustega.

75 Eeltoodust tuleneb, et esimene väide tuleb tagasi lükata.

Teine väide, et rikutud on määruse nr 1/2003 artikli 9 lõiget 1

76 Hageja möönab, et määruse nr 1/2003 artikkel 9 lubab komisjonil kohustusi heaks kiita, kui need kohustused võimaldavad lahendada komisjoni tõstatatud küsimused. Kuid tal ei ole õigust heaks kiita kohustusi, mis ilmselgelt ei võimalda lahendada – või piirata märkimisväärselt – tõstatatud küsimusi. Kiites heaks kohustused, mis ilmselgelt ei lahenda tõstatatud küsimusi, ületas komisjon selle määruse artikli 9 alusel talle antud pädevuse piire ja tegutses seega *ultra vires*.

77 Komisjon ja menetlusse astujad paluvad selle väite tagasi lükata.

78 Nagu juba märgitud eespool punktis 40, on komisjonil kohustuste hindamisel ulatuslik kaalutlusruum. Määruse nr 1/2003 nähakse ette, et artikli 9 alusel algatatud menetluses, nagu nähtub nimetatud määruse põhjendusest 13, on komisjon vabastatud kohustusest kvalifitseerida ning tuvastada rikkumine ning tema roll piirdub asjaomaste ettevõtjate väljapakutud kohustuste analüüsimise ning võimaliku heakskiitmisega, arvestades küsimusi, mida ta on esialgses hinnangus tõstatanud, ning taotletavaid eesmärke. Komisjoni ülesanne on oma kaalutlusõigust kasutades kiita heaks kohustused pärast selle kontrollimist, et need lahendavad tõstatatud küsimused. Sellega seoses on juba nenditud, et komisjon ei teinud ilmset viga kõnealuste kohustuste piisavuse hindamisel, mistõttu argument, mille kohaselt ületas ta neid heaks kiites oma pädevust ja tegutses seega *ultra vires*, tuleb tagasi lükata. Nimelt toob esimese väite tagasilükkamine kaasa ka teise väite tagasilükkamise.

Kolmas väide, et rikutud on proportsionaalsuse põhimõtet

79 Hageja väidab, et vaidlustatud otsusega rikutakse proportsionaalsuse põhimõtet, kuna esiteks kiitis komisjon heaks mittesobivad kohustused ning teiseks ei võtnud ta arvesse kolmandate isikute huve.

80 Viidates 11. juuli 2007. aasta kohtuotsusele Alrosa *vs.* komisjon (T-170/06, EU:T:2007:220) ja apellatsioonimenetluses tehtud 29. juuni 2010. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* Alrosa (C-441/07, EU:C:2010:377), väidab hageja, et kui komisjon otsustab muuta siduvaks määruse nr 1/2003 artikli 9 lõike 1 pakutud ettevõtja kohustused, eeldab proportsionaalsuse põhimõtte järgimine, et viimase võetud meede on sobiv ja vajalik taotletava eesmärgi saavutamiseks. Ebasobivate kohustuste heakskiitmisega rikkus komisjon seega seda põhimõtet.

81 Proportsionaalsuse põhimõtet rikuti ka sellega, et komisjon ei võtnud arvesse kohustuste prognoositavat ja eeldatavat tõhususe puudumist vaatamata kolmandate isikute tõstatatud küsimustele, nagu juba selgitatud esimese väite raames.

82 Komisjon ja menetlusse astujad paluvad selle väite tagasi lükata.

83 Tuleb nentida, et vastusest kahele esimesele väitele järeldub, et kolmas väide tuleb samuti tagasi lükata.

84 Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt on nõutav, et liidu institutsioonide võetud meetmed ei ületaks määra, mis on sobiv ja vajalik taotletavate eesmärkide saavutamiseks, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb võtta kõige vähem koormav meede (kohtuotsused, 17.5.1984, Denkavit Nederland, 15/83, EU:C:1984:183, punkt 25, ja 11.7.1989, Schräder HS Kraftfutter, 265/87, EU:C:1989:303, punkt 21).

85 Proportsionaalsuse põhimõte kui liidu õiguse üldpõhimõte on liidu institutsioonide mis tahes meetmete õiguspärasuse kriteerium. Komisjoni tegevuse analüüsimisel tekib esiteks küsimus selle põhimõtte järgimisest tulenevate kohustuste täpsest ulatusest ja piiridest ning teiseks küsimus teostatud kohtuliku kontrolli piiridest (vt selle kohta kohtuotsus, 29.6.2010, komisjon *vs.* Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punktid 36 ja 37).

86 Nimelt, nagu nähtub eelmises punktis viidatud kohtupraktikast, piirdub komisjoni poolt proportsionaalsuse põhimõtte rakendamine määruse nr 1/2003 artikli 9 kontekstis selle kontrollimisega, et esiteks lahendavad kohustused küsimused, millest ta asjassepuutuvaid ettevõtjaid teavitas, ning et teiseks ei ole need ettevõtjad pakkunud vähem piiravaid kohustusi, mis sama hästi need küsimused lahendavad.

87 Kohtulik kontroll puudutab ainult küsimust, kas komisjoni antud hinnang on ilmselgelt väär.

88 Seega, esimese väite raames on juba märgitud, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga, asudes seisukohale, et TRi pakutud lõplikud kohustused olid sobivad lahendaks küsimused, mille ta esialgses hinnangus oli tõstatanud.

89 Lisaks, kui ettevõtjad pakuvad määruse nr 1/2003 artikli 9 alusel kohustusi, mis lähevad kaugemale sellest, mida komisjon ise võiks neile kehtestada otsusega, mille ta võtab vastu vastavalt selle määruse artiklile 7 pärast põhjalikku uurimist, võib komisjon need heaks kiita ja need siduvaks muuta. Siiski ei saa ta neid nõuda määruse nr 1/2003 artikli 9 alusel.

90 Eeltoodust järeldub, et kolmas väide tuleb tagasi lükata.

Neljas väide, et rikutud on põhjendamiskohustust

91 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses ei selgitata, kuidas lahendavad lõplikud kohustused sobivalt konkurentsiküsimused, millest TRi esialgses hinnangus teavitati, kuna need kohustused ei luba konsolideeritud reaalajas andmevoogude konkureerivatel teenuseosutajatel TPDL lepingut sõlmida.

92 Hageja meenutab selles küsimuses, et ta teatas komisjonile mitmel korral menetluse käigus, mille tulemisel tehti vaidlustatud otsus, et konkurentide välistamine kohustustes ette nähtud litsentsidest muudab need ebatõhusaks. Vaidlustatud otsuse punktis 6.3 märgib komisjon, et need küsimused on lahendatud, kuid ta ei selgita, miks ei võetud seda kriitikat arvesse.

93 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

94 Tuleb tõdeda, et hageja sõnul ei võimalda vaidlustatud otsuse põhjendused tal mõista põhjusi, miks komisjon järeldas, et konkurentide välistamine kohustuste kohaldamisalast ei sea kahtluse alla nende kohustuste sobivust.

95 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ELTL artikliga 296 nõutav põhjendus vastama asjaomase akti olemusele ning sellest peab selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning seda huvi arvestades, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, selgituste saamiseks. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleksid toodud kõik asjassepuutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 nõuetele, tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjassepuutuvaid õigusnorme (vt kohtuotsused, 2.4.1998, komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 10.7.2008, Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs.* Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punktid 166 ja 178 ning seal viidatud kohtupraktika).

96 Komisjon ei ole kohustatud seisukohta võtma huvitatud isikute esitatud kõigi argumentide osas, vaid ta võib piirduda otsuse seisukohast olulise tähtsusega asjaolude ja õiguslike kaalutluste esitamisega. Täpsemalt, ta ei pea võtma seisukohta asjaolude suhtes, mis ilmselgelt asjasse ei puutu, on tähtsusetud või selgelt teisejärgulised (kohtuotsused, 15.6.2005, Corsica Ferries France *vs.* komisjon, T-349/03, EU:T:2005:221, punkt 64, ja 16.6.2011, Air liquide *vs.* komisjon, T-185/06, EU:T:2011:275, punkt 64).

97 Mis puudutab otsuseid, millega muudetakse siduvaks määruse nr 1/2003 artikli 9 alusel võetud kohustused, siis täidab komisjon oma põhjendamiskohustuse, kui ta esitab faktilised ja õiguslikud asjaolud, mille põhjal ta jõudis järeldusele, et pakutud kohustused lahendavad sobivalt tema tõstatatud konkurentsiküsimused nii, et tal ei ole enam alust menetlust jätkata.

98 Käesolevas asja on vaidlustatud otsuse põhjendused 48–90 (punktid 5.1.–6.7) pühendatud TRi pakutud kohustustele ja kolmandate isikute vastusele nendele kohustustele.

99 Sellest nähtub, et komisjon selgitas esiteks põhjusi, miks lahendasid kohustused tõstatatud küsimused, ja teiseks vastates kolmandate isikute märkustele, miks läksid nendes märkustes käsitletud küsimused kaugemale esialgses hinnangus tõstatatud konkurentsiküsimustest (vaidlustatud otsuse põhjendused 77, 84, 86 ja 89). Mis puudutab konkreetsemalt hageja esitatud etteheidet, siis tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 77 on märgitud, et teatavad kolmandad isikud leidsid, et konkurentidel peaks olema juurdepääs RIC-koodidele, sest nad on parimal positsioonil vastavustabelite ja tehnilise abi pakkumiseks. Vaidlustatud otsuse põhjendusest 78 nähtub, et komisjon asus seisukohale, et TRi konkurentidele RIC-koodidele juurdepääsu andmine läheks kaugemale sellest, mis on vajalik konkurentsiküsimuste lahendamiseks. Ta lisas vaidlustatud otsuse põhjenduses 79, et „pakutud kohustuste kohaselt on kolmandast isikust tootearendajatel lubatud anda konkureerivatele

turuandmete teenuseosutajatele RIC-koodidega seotud kirjeldavaid võrdlusandmeid (kuid mitte RIC-koode kui selliseid), kui kolmandast isikust tootearendajad ei ole suutnud ise edukalt täielikku vastavussüsteemi luua“ ja et „see teabevahetus võimaldab konkureerivatel teenuseosutajatel luua vastavus oma võrdlussümbolitega, mis võimaldab kolmandast isikust tootearendajal arendada täpse ja tõhusa vastavuse“.

100 Nendest märkustest nähtub, et komisjon täitis oma põhjendamiskohustuse, esitades selgelt ja üheselt faktilised asjaolud ja õiguslikud kaalutlused, mille alusel ta tõdes, et kohustused olid piisavad tõstatatud konkurentsiküsimuste lahendamiseks. Arvestades, et need täpsustused võimaldavad Üldkohtul teostada tegelikku kontrolli selle üle, kuidas komisjon vaidlustatud otsuses oma kaalutlusõigust kasutas, tuleb järeldada, et vaidlustatud otsus on selles küsimuses piisavalt põhjendatud.

101 Lisaks, kuigi komisjon on kohustatud põhjendama otsust, mille ta vastu võtab, ei ole tal kohustust selgitada, miks ta ei võtnud vastu teistsugust otsust (vt selle kohta eespool punktides 95 ja 96 viidatud kohtupraktika).

102 Peale selle, osas, milles hageja argumentatsiooni on võimalik mõista nii, et sellega kritiseeritakse lõplike kohustuste sobivust, tuleb meelde tuletada, et see küsimus ei kuulu oluliste menetlusnormide rikkumise kohaldamisalasse, mis võib muuta vaidlustatud otsuse õigusvastaseks, vaid konkurentsiküsimuste lahendamiseks pakutud kohustustele komisjoni antud hinnangu põhjendatuse analüüsi alla (vt selle kohta kohtuotsus, 2.4.1998, komisjon *vs*. Sytraval ja Brink’s France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 67), seda küsimust käsitleti juba käesoleva hagi esimese, teise ja kolmanda väite raames.

103 Sellest järeldub, et neljas väide tuleb tagasi lükata ning hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

104 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

105 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni ja menetlusse astuja nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Morningstar, Inc-lt.

Gratsias Kancheva Wetter

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. septembril 2016 Luxembourgis.

Allkirjad